

endnu er Fæstjord, hvorpaa Bevillingerne kunne gøres anvendelige. Det er altsaa disse to Ting, hvorpaa jeg vilde pege hen: disse Dplysninger og den høitærede Ministers Udtalelse om, at Fæstevangen hviler paa Stedet, paa den usle Fæsteronne, som Godseieren maaffee ikke har havt to Skillings Udgift for at holde vedligte, men som er opført af Fæsterne fra Slægt til Slægt. Det er altsaa denne usle Ronne, som Fæsteren kan faae i Fæste, men Areal, Jorderne ere ikke Fæstevang undergivne. Altsaa skulde Jorderne vel være aldeles fri Eiendom; men derved kommer rigtignok det Mærkelige frem, at der her er en Selvmodsigelse; thi hvorfor skulde der saa Bevilling til at indtage noget af denne fri Eiendom? Dette Spørgsmaal skal jeg imidlertid lade staae hen, men det er som sagt denne Udtalelse af Ministeren i Forbindelse med de foreliggende Dplysninger, som jeg nys omtalte, der have gjort, at jeg har været med til at underskrive Betænkningen og at tiltræde Lovforslagets enkelte Paragrapher samt dets Aand.

L. C. Nyholm: I Betragtning af den Mængde Udtalelser, der ere fremkomne jaavel ved nærværende Sags Behandling som forrige Aar, da en Sag, hvis Princip omtrent var det samme, forelaa, maa jeg oprigtig tilstaae, at jeg ikke føler megen Dpfordring til for mit Vedkommende at yde noget Bidrag til Discussionen. Jeg vil neppe kunne give nogen ny Dplysning; thi Sagen er saa vidtløftig og saa omstændelig behandlet, at jeg egentlig ikke veed, hvor man skulde kunne heite et nyt Moment fra. Smidlertid har jeg, som de ærede Medlemmer ville see, været Medlem af Udvalget, og jeg har endogsaa fundet mig foranlediget til at komme med en Mindretals-erklæring og dertil at knytte et Par Forslag, hvilke Forslag, som ærede Medlemmer ligeledes have hørt, af Grunde, jeg senere skal komme til, ere blevne tagne tilbage. Som en Følge af denne min Stilling skal jeg dog tillade mig at sige et Par Ord om Sagen.

Efter den Erfaring, jeg har om Godseieres Forhold imod deres Fæstere, har jeg, som udtalt i min Erklæring, ikke kunnet slutte

mig til Fleertallets Anskuelse eller dets Motivering af disse. Jeg kan ikke erkjende Rigtigheden af de Insinuationer, som i disse Motiver fra først til sidst komme frem imod Godseierne, og jeg kan sige, at blandt de Godseiere, som jeg kjender og har kjendt — og Enhver kan jo kun tale om det, som han kjender til — veed jeg ikke en eneste, som f. Ex. har nedlagt Bøndergaard for at indtage dem til Skovplantning, som har inddraget hele Landsbyer, hvorpaa endeel Bondesfamilier havde et tarveligt Udkomme, eller som har benyttet den Udvei for Egennyttens, at udstykke Gaarde i smaa Parceller for at leie dem bort til dem, der vilde give den høieste Bete og vise den største Underkastelse o. s. v. Det kan være, at det er skeet, men ikke i vor Tid. — Det er da Misbrug, som ere skeet langt tilbage i Fortiden; men saa ligger Undskyldningen derfor ogsaa nær ved, nemlig Datidens raar Anskuelse, Datidens Mangel paa human Livsbetragtning. Dengang var man ikke, som det hedder i Forslaget, kommen dertil, at man havde Begreb og det rette Begreb om Alles lige borgerlige Ret og Forpligtelse. Men fordi man altsaa i Fortiden har udøvet saadanne Misbrug, derfor kan Udvalgs-Fleertallet ikke med Rette i sin Motivering bellige sig over dette nu, thi det er ikke Fortidens Forhold, som skulle afløses, men Forholdene, som de ere i Nutiden.

Jeg har dernæst i min lille Erklæring udtalt, at jeg finder, at Godseierens Eiendomsret indskrænkes og modificeres, thi det vil dog vistnok Enhver indrømme, at næsten alle Lovforslagets Paragrapher tilsigte en Skærpelse og Indskrænkning af Godseierens Raadighed over det, han hidtil har betragtet som sin Eiendom; navnlig ere efter min Mening §§ 7 og 10, og især den sidste, et ligefremt Angreb paa hans Eiendomsret. — Hvad § 7 angaaer, saa har Loven af 19de Februar 1861, som alt tidligere bemærket, som en Dymuntring for Godseierne til at sælge, lovet dem, at de maatte tilbageholde hver 10de Gaard; men nu hedder det i Betænkningen, at da der ikke har viist sig Willighed til at sælge, saa kan man tage denne Tilladelse tilbage igjen. Hvorledes kan man med Bestemthed sige, at en